

(อม.๓๕)

คำพิพากษาชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๓/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โจทก์

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ ๑

นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ที่ ๒

นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ ที่ ๓

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ที่ ๔

บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ที่ ๕

นายระวิ โหลทอง ที่ ๖

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ (ชั้นไม่รับคำคู่ความ)

โจทก์อุทธรณ์คัดค้านคำสั่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ ศาลฎีการับวันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ และจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖, ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๒ และมาตรา ๑๓ นับโทษของจำเลยที่ ๑ ต่อจากโทษของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อม. ๒๑๑/๒๕๖๐ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาฟ้องแล้ว วินิจฉัยว่า คำฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายองค์ประกอบให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินอย่างไร กรณีถือว่าฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายโดยแจ้งชัดซึ่งสาระสำคัญ เป็นฟ้องที่ไม่ครบองค์ประกอบของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเป็นกรณีที่ไม่อาจสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดให้เป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดได้ จึงมีคำสั่งไม่ประทับรับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ส่วนข้อหาอื่นให้ประทับรับฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์พิเคราะห์อุทธรณ์ของโจทก์ และคำแก้อุทธรณ์ของจำเลยทั้งหมดแล้ว เห็นสมควรหยิบยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นวินิจฉัยเสียก่อนว่า โจทก์มีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งไม่ประทับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง หรือไม่ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์โดยมติที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติว่า คำพิพากษาของศาลให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา การที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตรวจฟ้องโจทก์แล้วมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ โดยให้เหตุผลว่าฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายองค์ประกอบความผิดให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์อย่างไร กรณีถือว่าฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายโดยแจ้งชัดซึ่งสาระสำคัญและถือว่าเป็นฟ้องที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิด จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม นั้น คำสั่งไม่ประทับฟ้องเพราะเหตุว่าฟ้องขาดองค์ประกอบความผิดดังกล่าว มีผลเป็นการพิพากษายกฟ้องในความผิดข้อหาดังกล่าว จึงเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในรูปแบบของคำสั่ง ซึ่งมีผลเช่นเดียวกับคำพิพากษาตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติให้คู่ความมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ โจทก์จึงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งไม่ประทับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงประการเดียวว่า โจทก์บรรยายฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์บรรยายฟ้องข้อ ๑ หน้า ๒ ข้อ ๓.๒ หน้า ๙ และข้อ ๓.๓ หน้า ๑๑ และ ๑๔ ว่า จำเลยที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติเห็นชอบให้ส่วนราชการใช้เงินงบกลางในวงเงินเกิน ๑๐ ล้านบาท จึงเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการทรัพย์ คือ เงินงบกลางซึ่งเป็นงบประมาณแผ่นดิน จำเลยที่ ๑ ใช้ดุลพินิจปิดผันอำนาจสั่งอนุมัติให้ใช้เงินงบกลาง ๔๐ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการ

ROADSHOW ที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดนครราชสีมา ตามที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ร่วมกันกำหนดตัวจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ให้เป็นผู้รับจ้างไว้ล่วงหน้าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ ได้เอาอำนาจในฐานะผู้มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินอันเป็นเงินงบบกลางดังกล่าวไปใช้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ROADSHOW โดยทุจริต เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและสำนักงบประมาณ ฟ้องโจทก์จึงได้บรรยายโดยแจ้งชัดว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินได้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ จึงเป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ แล้ว สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ โจทก์บรรยายฟ้องข้อ ๑ หน้า ๓ ข้อ ๓.๔ หน้า ๑๘ และข้อ ๓.๕ หน้า ๒๐ ว่า จำเลยที่ ๒ ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติสั่งจ้างในการดำเนินการโครงการ ROADSHOW โดยวิธีพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖๖ และจำเลยที่ ๓ ในฐานะเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการงบประมาณแผ่นดิน จำนวน ๒๔๐ ล้านบาท เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำโครงการ ROADSHOW แล้วจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ใช้อำนาจเกี่ยวกับการอนุมัติในหลักการและอนุมัติจัดจ้างจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ โดยจำเลยที่ ๓ ได้ลงนามเห็นชอบตามบันทึกของคณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษเห็นควรจ้าง และลงนามในบันทึกเสนอจำเลยที่ ๒ ผู้มีอำนาจอนุมัติให้สั่งจ้างโดยวิธีพิเศษเพื่อขออนุมัติให้จ้างจำเลยที่ ๔ ที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดนครราชสีมา และอนุมัติให้จ้างจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ อีก ๑๐ จังหวัดที่เหลือ ซึ่งทั้ง ๒ กรณี จำเลยที่ ๒ ได้ใช้อำนาจอนุมัติตามที่จำเลยที่ ๓ เสนอ อันเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายแก่จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ฟ้องโจทก์ได้บรรยายโดยแจ้งชัดถึงการกระทำทั้งหลายของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ว่า เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินได้ ๆ โดยใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ แล้ว อีกทั้งคำฟ้องย่อมรวมถึงเอกสารท้ายฟ้องและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งกฎหมายบัญญัติให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนดังกล่าวต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง ศาลย่อมต้องพิจารณาคำฟ้อง โดยนำเอกสารท้ายฟ้องและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการพิจารณาคำฟ้องด้วย องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เสียงข้างมาก เห็นว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ เจ้าพนักงานผู้กระทำต้องมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ แล้วใช้อำนาจในตำแหน่ง โดยทุจริตแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายจากตัวทรัพย์สินนั้น โดยมีได้เอาทรัพย์สินไป มิใช่เพียงแต่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับตัวทรัพย์สินนั้นเท่านั้น ฟ้องโจทก์คงบรรยายขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจกำกับทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติเห็นชอบ ให้ส่วนราชการใช้เงินงบกลางในวงเงินเกิน ๑๐ ล้านบาท สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ โจทก์บรรยายฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตหรืออนุมัติให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในส่วนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการได้ตามกฎหมาย มีอำนาจอนุมัติให้สั่งจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖๖ กับบรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๓ ในฐานะเลขาธิการนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ของข้าราชการในสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์นโยบาย ยุทธศาสตร์ และผลงานรัฐบาล เสนอความเห็นเพื่อสั่งการของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมาย ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย เห็นได้ว่าสถานะความเป็นเจ้าพนักงานของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามที่โจทก์บรรยายในฟ้องนั้น ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลต้องนำเอกสารท้ายฟ้องและสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาพิจารณาประกอบการพิจารณาคำฟ้องด้วยนั้น องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เห็นว่า การพิจารณาว่าคำฟ้องของโจทก์ครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ ต้องพิจารณาจากคำฟ้องโจทก์เท่านั้น ส่วนเอกสารท้ายฟ้องแม้เป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้องก็เป็นเพียงส่วนแสดง ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเท่านั้น ไม่อาจนำเอกสารท้ายฟ้องมาพิจารณาประกอบกับคำฟ้องเพื่อให้ฟ้องที่ขาด องค์ประกอบความผิดเป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดตามที่โจทก์อุทธรณ์ สำหรับสำนวนการไต่สวน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับ มาตรา ๒๗ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาล เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร” โดยในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ยังคงบัญญัติให้เป็นหน้าที่โจทก์ต้องบรรยายฟ้อง ให้มีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แสดงให้เห็นว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์เป็นเพียงเอกสารประกอบ ในสำนวนที่โจทก์ต้องนำมาส่งศาลในวันที่ยื่นฟ้องนอกเหนือจากคำฟ้อง เพื่อให้ศาลใช้สำนวนการไต่สวน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักในการพิจารณาไต่สวนหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ตามที่เห็นสมควร อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอีกชั้นหนึ่งต่างหาก จากการพิจารณาตรวจรับคำฟ้อง จึงไม่อาจนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาพิจารณาประกอบคำฟ้องเพื่อให้ฟ้องที่ขาด องค์ประกอบความผิดเป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดตั้งที่โจทก์อุทธรณ์ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องในข้อหานี้มานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน.

นายอธิคม อินทุภูติ

นายสมเกียรติ ตั้งสกุล

นางสุวิชา นาควัชระ

นายอำพันธ์ สมบัติสถาพรกุล

นายสาคร ตั้งวรรณวิบูลย์

นายยงยุทธ แสงรุ่งเรือง

นายชลิต กุญแจสมิต

นางกาญจนา ชัยคงดี

นายสุทิน นาคพงศ์